

Aeg põlluraamatute keskseks digitaliseerimiseks on küps

SIIM KLAIS
PRIA PROJEKTIJUHT

Astaid on riigi tasandil arutatud, et põlluraamatud peaksid olema keskselt digitaliseeritud. Praegu on põllumajandussektor jõudnud tehnoloogiliselt tasemele, kus on just õige aeg protsess käima lükata, et tulevikus saaks digitaliseeritud andmeid ristkasutada nii erasektori, riigi kui ka teaduse vaatest.

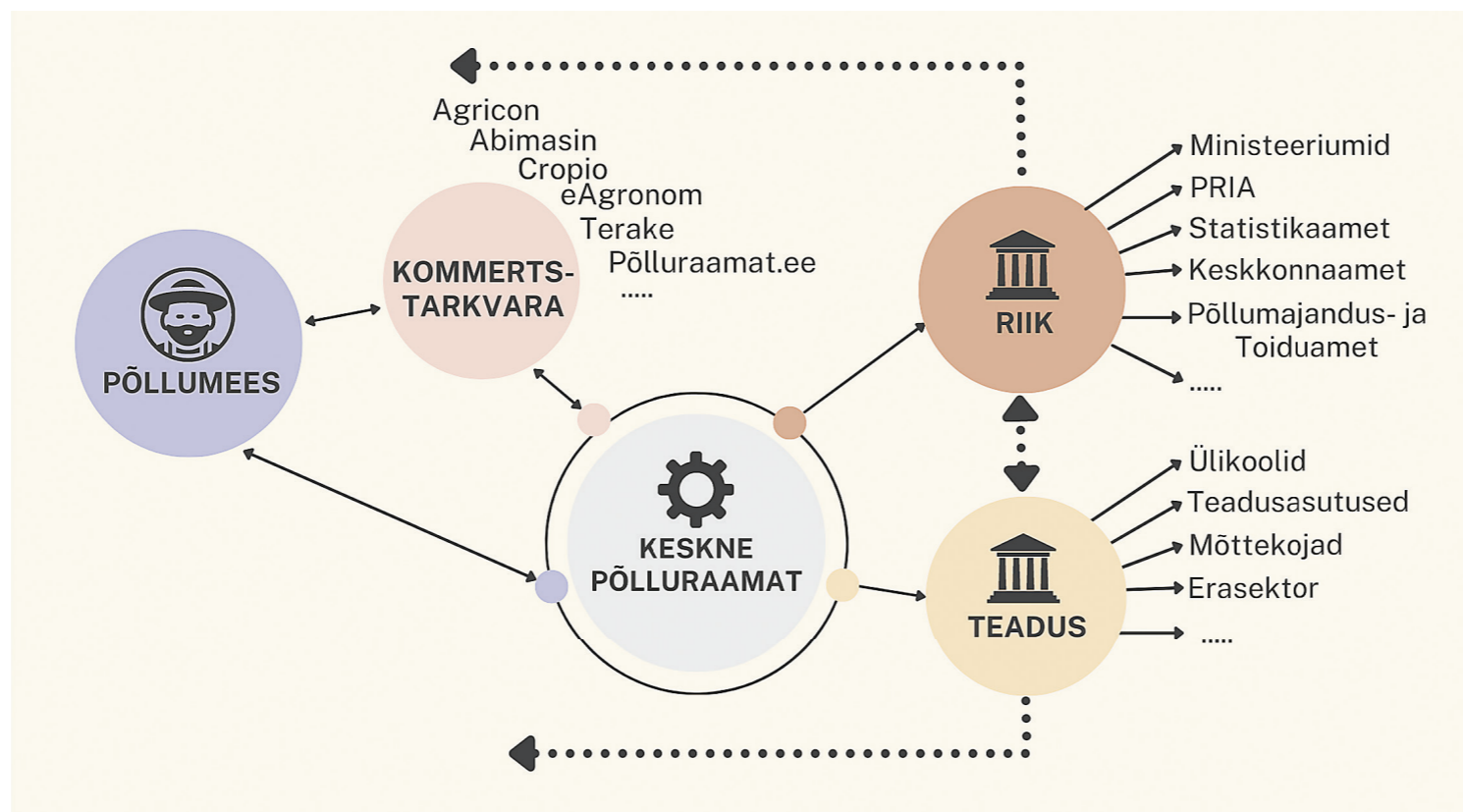
Maaeluministeerium ning Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet (PRIA) käivitasid 2022. aasta mais e-põlluraamatu ehk põlluraamatute keskse digitaliseerimise projekti, mille esimene etapp kestab detsembrini 2023. Esimese etapi eesmärgiks on keskse e-põlluraamatu jaoks luua seadusandlik ja tehniline baas. Projekti järgmine etapp toimub aastatel 2024–2028.

Projekti esimese etapi lõppedes ehk jaanuaris 2024 avatakse keskse põlluraamatu teenus, mis tagab riigile võimekuse hoida ja hallata põlluraamatute andmeid ühes kohas. Kogutavate andmete puhul piirduakse vaid kohustuslike ehk veeseaduses nõutud andmetega ning see ei too põllumehe jaoks juurde uusi kohustusi. Sellega luuakse võimalus kehtivate kohustuste lihtsamaks täitmiseks.

Põllumees saab kesksesse põlluraamatusse siseneda läbi e-PRIA ning soovi korral saab ta nõutekohast e-põlluraamatut hakata pidama seelses keskkonnas. See ei tähenda, et praeguste põllumajandustarkvarade kasutamise võimalus ära kaoks.

Esimese etapi lõpuks valmib samuti andmevahetusliides, mille kaudu saavad keskse põlluraama-

Digitaliseeritud põlluraamat



Digitaliseeritud põlluraamat peaks tulevikus võimaldama andmete ristkasutamist nii erasektori, riigi kui ka teaduse vaatest. Allikas: PRIA

tuga andmeid vahetada ka põllumajandustarkvarad, nagu eAgronom, Terake ja teised.

Milliseid uuendusi toob kaasa lähem tulevik?

Keskse põlluraamatu loomine PRIA-sse on riigi vaatest arengu loomulik jätk. PRIA-l on olemas IT taristu nii serverite, hoolduse kui ka kasutajatoe näol. Samuti on olemas põldude joonistamise tarkvara ning kliendiregister, kus on registreeritud suurem osa Eesti põllumeestest. Keskse põlluraamatu arendusprotsessi kaasatakse eri-

“Lähiaastatel ei ole plaani muuta kesket põlluraamatut kõigile kohustuslikuks, küll muutub alates 2024. aastast sinna andmete esitamine kohustuslikuks keskkonnasõbraliku majandamise toetuse taotlejatele.

nevaid huvigruppe, et teenus saaks võimalikult terviklik. Lähiaastatel ei ole plaani kesket põlluraamatut muuta kõigile kohustuslikuks, küll aga muutub alates 2024. aastast kesksesse põlluraamatusse andmete esitamine kohustuslikuks kõigile keskkonnasõbraliku majandamise toetuse taotlejatele.

Mida toob kaasa kaugem tulevik?

Jätkuarenduste planeerimine algab aastal 2023 ning realiseeruma hakkavad need järk-järgult 2024–2028.

Esimeses järgus võiks tekkida erinevad mõõdikud, mida saab kasutada monitooringuks, näiteks reaalajas saadav ülevaade põldudest, töödest ja kasutatud vahenditest (eelkõige väetised ja taimekaitsevahendid).

Oodata on liidestamist Statistikaameti, Põllumajandus- ja Toiduameti, Keskkonnaameti ja teiste asutuste ning andmekogudega. Teisisõnu räägime siin andmete ristkasutuse tõhustamisest ametiasutuste üleselt, mis muudab teenuse põllumehe jaoks lihtsamaks ja mugavamaks. Kindlasti hakatakse soodustama ka põlluraamatu andmeid kasutavate teenuste väljatöötamist. Üks esimesi prioriteete on liidese loomine ka teadusasutustele. Selle kaudu oleks võimalik saada teadustööks sobilike anonüümseid koondatud andmestikke.

Kaugemas tulevikus saame mõelda ka liidestusele PRIA-s praegu töösoleva pinnaseire projektiga. Pinnaseire jaoks satelliitidelt tulev info ja selle töötlemisega seotud masinõppe tehnoloogia koos põllutöömashinade automaatselt tulevate andmevooga võivad kaugemas tulevikus viia selleni, et põlluraamat täidab ennast põllumehe eest osaliselt ise. Tulemuseks on tõeline reaalajamajandus.

Milleks on hea just keskne põlluraamat?

Esmasel vaatel võib keskne põlluraamat näida täiendava bürokraatiana. Seetõttu on kasudest rääkides oluline rõhutada kasusaajate ristuvaid dimensioone – põllumees, eratarkvara, riik, teadus, ühiskond – ja ka ajahorisont, mis seotud jätkuarenduste realiseeru-

misega. Kasude suurem sünergiiline pakett on nähtav alles mõne aasta pärast.

Näiteks on tulevikus keskse põlluraamatu andmete põhjal võimalik automaatselt täita PRIA poolt vahendatavate toetuste taotlusi. Samuti võiks kogu projekti lõpuks kaduda ka vajadus esitada ühtesid ja samu andmeid erinevatele andmetega tegelevatele asutustele. Kuna andmekogude loogikat hakkavad kontrollima masinad, siis saab keskse põlluraamatu kaudu tulevikus põllumeestele saata teavitusi, soovitusi või hoiatusi, mis põhinevad just nende enda andmetel ning paljud küsimused saavad lahendatud ennetamise, mitte kontrollimisega.

Olulisel kohal on ka efektiivne ja teaduspõhine põllumajanduspoliitika kujundamine ja protsesside juhtimine. Kui riigil on täpne ülevaade, mis Eestimaa põldudel toimub, ning kui me kõrvutame selle info andmetega, mis toimub muldade, põhjavee, jõgede-järvedega, ilmastiku ja miks mitte ka sotsiaalmajandusliku seisundiga, siis on võimalik vastavalt sellele tõhusamalt suunata ka põllumajanduse arengut.

Standardsed digitaliseeritud põlluraamatute andmed annavad võimaluse välja töötada sellised teenused, mis aitavad põllumehel kokku hoida tööaega, vähendada sisendkuluseid ja seega reaalset tõsta tootlikkust.

Digitaliseeritud põlluraamatu andmeid saavad tulevikus hakata kasutama ka näiteks huumusbilansi kalkulaator, lupjamissoovituste teenus, väetamissoovituste kalkulaator ja paljud teised võimalikud teadmusteened.